

Nakładem Podhalańskiej Spółki Wydawniczej w Nowym Targu.

„Gazeta Podhalańska” wychodzi na każdą niedzielę.

Redakcyi i administracyi: Nowy Targ, RYNEK 4. I p. — Rękopisów nie zwraca się, listów nieopłaconych nie przyjmuje się. Do listów wymagających od-
powiedzi, należy dołączyć markę na odpowiedź. Reklamacye (nie zaklejone) są wolne od opłaty pocztowej. — „Gazeta Podhalańska” kosztuje na cały rok
w Polsce 30 marek, za granicą 45 ma ck. — W Ameryce 2 dolary. — Numer pojedynczy 1 Mk.

Przegląd tygodniowy.

W ostatnim tygodniu zmieniły się stosunki na froncie zupełnie. Wojska polska rozpoczęły wielką ofensywę pod naczelnym dowództwem Naczelnika Państwa. Ofensywa się rozpoczęła dnia 14 sierpnia u samych niemal bram Warszawy, którą chcieli bolszewicy zdobyć za wszelką cenę, otaczając ją szeroko z paru stron. Walki u samej Warszawy były niesłychanie zacięte i do dziś dnia mają ten charakter. Wynikiem tych walk jest pobicie bolszewickich armii, które cofają się bezładnie ku wschodowi, oraz uwolnienie Warszawy od niebezpieczeństwa i usuwanie bolszewików z obszaru Królestwa i wschodniej Galicyi.

Po kolei przedstawiają się te wypadki następująco. Bolszewicy podsunęli się głęboko pod Warszawę, zajęli północną część Królestwa i dążyli do przekroczenia Wisły pod Włocławkiem i Płockiem dla zajęcia polskich obszarów na południe od Gdańska. W ten sposób chcieli nie tylko zdobyć Warszawę, ale odciąć Polskę od Gdańska i morza. Wtedy zyskaliby połączenie z Prusakami, swemi jawnymi sprzymierzeńcami, którzy w miarę naszych niepowodzeń na froncie, już planowali wspólną akcyę przeciw Polsce. Odcięci od morza nie moglibyśmy dostawać ani amunicyi z krajów zachodnich, ani żywności.

Równocześnie udali się do Mińska przedstawićcie naszej Rzeczypospolitej, aby rozpocząć rokowania z Rosyą o rozejm i pokój, o których dotąd niema jeszcze dokładnych wiadomości — Były to ciężkie dla nas chwile. Rosya gotowała się postawić Polsce

niezmiernie ciężkie warunki pokojowe, ośmielona stanowiskiem Anglii. Za Polską stanęła otwarcie tylko Francya. Oświadczyła ona, że rządu bolszewickiego nie uznaje i że będzie bronić niepodległości Polski.

Nadto Francya uznała za prawomocny w Rosji tylko rząd generała Wrangla, który w południowej Rosji prowadzi zwycięską wojnę z bolszewikami. Krok Francji pomógł nam bardzo pod względem politycznym, a za nią poszła i Ameryka i Japonja tak że Anglia, sprzyjająca bolszewikom, została odosobniona. A zatem poprawiło się nasze położenie dyplomatyczne.

A tymczasem zmieniło się i nasze położenie wojskowe. Wraz z niem zmieniły się i warunki rokowań o pokój. Dziś nie mogą nam bolszewicy narzucać pokoju z krzywdą dla Polski i jej mieszkańców gdyż dziś my jesteśmy zwycięscami. Idzie teraz o to, aby nie zmarnować wyników zwycięstwa i nie spoczywać wygodnie na laurach. Jeżeli chcemy mieć trwałą pokój i dobre warunki, musimy jeszcze wyteżyć przez pewien czas wszystkie siły dla rozgromienia wroga. A teraz przypatrzmy się walkom na froncie.

Na froncie północnym i środkowym rozpoczęły się walki pod samą Warszawą i stąd rozszerzały się ku północy i wschodowi. Tutaj odparto bolszewików pod stolicą, stoczono walki pod Płockiem i Włocławkiem. Od stolicy posuwała się na Ciechanów i Pułtusk Mławę jedna armia, druga zaś pomorska, od strony Torunia na wschód, również ku Mławie. W ten sposób osaczono jedną armię bolszewicką i zamknięto jej odwrót i na wschód i na północ do Prus. Część tych rosyjskich oddziałów zdołała się wymknąć z klatki, reszta jednak poddaje się, wylawiana stopniowo.

Armia polska środkowa pobiła Rosyan pod Warszawą, poczem w niewstrzymanym pochodzie odbiła cały obszar Królestwa aż do Bugu, zajmując Brześć Litewski, a ku północy Łomżę i Białystok. Armia ta posuwa się ku Grodnu. I ta armia polska otoczyła dwie armie bolszewickie i stopniowo rozbija je na mniejsze oddziały, biorąc do niewoli tysiące jeńców, przyczem znajduje pomoc cywilnej ludności, mszczącej się na bolszewikach za rabunki. Jednocześnie i na południowym froncie w Galicyi wschodniej uzyskano znaczną poprawę położenia. Tutaj armia Budiennego doszła do samego Lwowa — jednak w zaciętych walkach odparto ją na wschód.

A więc po ciężkich przejściach ubiegłych tygodni nastąpił zwrot niezmiernie pomyślny. Armie bolszewickie nie osiągnęły celu, bohaterstwo polskiego żołnierza udaremniło ich zakusy na całość i wolność Rzeczypospolitej. Wskutek tych zwycięstw poprawił się ogromnie nastrój wśród naszych żołnierzy.

Straty bolszewików są bardzo duże. Liczba jeńców dochodzi do stu tysięcy. Nadto w ręce polskie wpada bogaty sprzęt wojenny, więc armaty, amunicja i treny. Np. 60 pułk wielkopolski wziął do niewoli tysiąc jeńców, 10 dział i ogromne tabory: Przy zdobyciu Łomży toczyły się 20 godzinne uliczne walki z posiłkami, przybyłymi Rosjanom z Grodna i z miejscową ludnością żydowską, która wstępowała w szeregi bolszewików. W okolicy Białegostoku dywizja legionów zdobyła 18 dział, 42 karabiny maszynowe i 7 tysięcy jeńców. Walki pod Przasnyszem i Mławą przyniosły w dniu 20 sierpnia 10 tysięcy jeńców. W ten sposób kruszą nasze oddziały potęgę bolszewicką, rozbijając dywizję za dywizją.

Na Górnym Śląsku zorganizowali Prusacy powstanie przeciw polskiej ludności. Zrobili to wskutek chwilowych powodzeń Rosjan. Porozumienie prusko rosyjskie jest jawne. Chcieli więc Prusacy z drugiej strony napaść na Polskę i nie czekając wyniku plebiscytu zagarnąć z powrotem ten kraj z jego węglowem bogactwem. Rzucili się również na przebywające na Górnym Śląsku wzjaska francuskie. Przyszło do krwawych starć. Ale ludność polska wzięła się skutecznie do samoobrony. Opanowała ona z bronią w ręku część powiatów górnośląskich. Pruskie bojówki musiały się poddać. Wykryto liczne pruskie składy broni, której używano przeciw Polakom.

LISTY.

Ameryka, Aberdeen Wasch. 30 kwietnia.

Nasamprzód Was ślicznie pozdrawiam i donoszę że powodzi mi się dobrze. Roboty u nas idą stale, ale za to po innych miastach ciągle strajki, bo drożyzna tu ogromna. Ubranie teraz kosztuje do 95 do-

larów czyli 19 tysięcy marek, sto funtów ziemniaków 18 dolarów, sto funtów cukru 22 dolarów czyli koło 4400. Niewiadomo do czego to dojdzie, więc nie myślcie, że tylko w Polsce taka drożyzna.

Dostajemy tu z Polski liczne narzekania, że jeszcze listy nie dochodzą porządnie z Ameryki. Otóż wiedzcie, że komunikacja okrętowa jest jeszcze ciągle licha i że nie sama poczta polska winna tym spóźnieniom. Narzekają też na to ludzie z Polski w listach, że przy przesyłce dolarów przez Polską Kasę Pożyczkową ponoszą krzywdę i że rząd temu winien. Otóż ja uważam, że właśnie przesyłanie pieniędzy przez ten bank jedynie jest korzystnym dla naszego chłopca i że tylko taka przesyłka chroni go od licznych oszustw ze strony spekulantów. Że pieniądze mają różny ciągle kurs, że za dolara płaciła ta kasa przedtem 65 marek a teraz płaci 165 marek, to nie znaczy to wcale, aby rząd polski chciał chłopca oszukać. Ci, co wcześniej wysłali pieniądze, otrzymali mniej. Nie z winy rządu polskiego, tylko dlatego, że kapitaliści i bankierzy światowi taką cenę naznaczyli na dolara. A za parę dni podnieśli cenę dolara i czyż wysyłał pieniądze do Polski, czy gdzieindziej, toś musiał więcej za niego dostać. Tak tedy wysyłane do Polski dolary naprzód stały po 65 marek potem 100, potem i 165 i więcej bo tak lichwiarze, kapitaliści i bankierzy za nie żądali i cały świat do nich się musiał stosować. Kto więc otrzymał pieniądze, wysłane wcześniej z Ameryki, temu za te dolary mniej wypłacono, bo wtedy były tańsze, a kto później, ten już za nie więcej dostawał marek. Ta sprawa nie zależała wcale od naszego polskiego rządu, ale że ludzie nie rozumieją tego, co się na świecie dzieje, więc niesłusznie huzia na rząd.

Że się przez wojnę namnożyło wiele złodziei wszędzie, to prawda, więc tam i u was nie braknie ich. Ale też zważcie, jakie to teraz czasy i czy Wy sami nie jesteście temu trochę winni. Sprzedajecie bardzo drogo lichwiarzom zboże, przeważnie żydom którzy jeszcze je drożej sprzedają i zarabiają drugie tyle. A biedacy, nie mający gruntu, nie mogą nastarczyć pieniędzy na kupienie tak drogiej żywności i muszą często kraść, aby nie ginąć z głodu. Ale tutaj w amerykańskich gazetach chwala Polskę, że wprowadziła karę śmierci za kradzieże, za paskarstwo i uważają, że nigdzie tak surowych kar niema na przekupnych i kradnących dobro publiczne.

Dużo też słyszymy skarg na rząd, na stosunki w Polsce. Mój Boże, a Wy myślicie, że to tak odrazu będzie dobrze w Polsce po tyloletniej wojnie, co ją Prusaki zaczęły i która się teraz skończyć nie może z ich winy? Przykre to, ale musimy pokutować za nieswoje grzechy, za zniszczenie chłopskich pól, zagród gospodarstw. I będziemy jeszcze sporo czasu czekać za nim się wszystko poprawi i wróci do jakiego takiego stanu. A rządowi polskiemu się nie dziwicie. Toć

on jeszcze młody, niedawny, wziął spuściznę po strasznej wojnie, a i tak bardzo dużo zrobił. A co byście powiedzieli o tutejszych stosunkach? Wy narzekacie na różne niedołęstwa urzędników i rządu polskiego, a czy uwierzycie, że tu w Ameryce jest jeszcze większe, bo teraz tysiące metrów żywności gnije w składach, ale paskarze nie puszczają jedzenia na rynek, aby tylko podbić ceny. A tutejszy rząd jest też bezsilny, mimo, że wiadomo Wam, jakie były tu w Ameryce ostre porządki. I brakowi żywności się nie dziwicie. Tu wojny nie było, a głód, a u Was przecie koło 8 milionów morgów leży odłogiem przez wojenne zniszczenie. Skąd wziąć wtedy jedzenia? Z nieba przecie nie zleci.

Ja tu w Ameryce całkiem nie rozumiem, czego Wy, chłopcy, a moi bracia od pluga, narzekacie. Za czasów austriackich brali Wam austriackie urzędniki co im się żywnie podobało, a siedzieliście cicho, boście się, bali. Austria wojnę prowadziła o nie Waszą sprawę, aleście krzyku nie podnosili, ba szli i mówili: ano, prowadzą wojnę, bo tak cesarzowi trzeba. Pamiętacie przecie, jakie to były rekwizycje za lat wojny, jak z Was rzetelnie skórę zdierali panowie na rozkaz cesarski z Wiednia. A teraz macie Sejm, w którym większość stanowią posłowie chłopcy bez których zgody nic się nie dzieje. Dzisiaj, kiedy Polska bije się o swoją własną ziemię, o to, aby Wam jak najrychlej było dobrze po wsiach, żeby swoje granice zabezpieczyć i Wasze chałupy, to Wy, chłopcy, w krzyk, że wam się krzywda dzieje. A co byście robili, gdyby Wam kto dom naszedł i garnki pobił? Przeciebyście tego draba od razu wyrzucili i zrobili w domu porządek, czy nie? Otóż tak samo i rząd polski musi robić. Musi wypędzić wroga z Waszej ziemi, bo inaczej znowu Wam się powtórzą te miłe czasy austriackie, kiedy z Was darł, kto chciał i ile chciał.

Nie gniewajcie się na mnie, że ja Was tak, jako dzieci pouczam, moi bracia chłopcy, ale to jest tak. My tu z Ameryki inaczej na to patrzymy, bo u Was wiele nieświadomości i za mało oświaty. Że jest jeszcze dużo zła i u Was w kraju, dużo dawnych pozostałości, to Wam przyznaję. Ale narzekanie na nic się nie przyda. Trzeba się wziąć razem do roboty; nie do krzyku i bitek, a z powagą a mądrze ze złem walczyć. — Pozdrawiam Was tam serdecznie.

Wasz Stanisław T.

Odpowiedzi Redakcyi. — W. P.: Zniżki w Zakopanem niesione tylko w pensjonatach. Natomiast istnieją nadal w restauracy: „Podhalę“, ubiela ich

urząd gminy. — **St. R. z Rabki:** Zasiłek się należy, więc trzeba wnieść podanie do starostwa. — **Do Zwierzchności gminnej w Sromowcach wyżnloh:** Otrzymałmy list. Rozpoczęto już od dawna kroki ze strony polskich władz, aby gmina nie poniosła szkody. Pisać o tem jednak nie można teraz, gdyż przez to dali byśmy właśnie broń do ręki wrogom. Nie zaniedbamy jednak niczego, aby bronić praw polskich chłopów.

Zarząd Okręgowy Tow. rolniczego w Nowym Targu uprasza wszystkie Kółka rolnicze w powiecie, aby nadesłały możliwie szybko wykaz kwot, złożonych na pożyczkę „Odrodzenia“ z funduszków kółkowych. Przytem przypomina się, że jednorazowy datek na dar narodowy należy przesyłać za pośrednictwem Tow. rolniczego okręgowego w Nowym Targu.

Zaginęła dnia 16 sierpnia głuchoniema Marya Siarka, lat 27, włosy czarne, uboga ubrana, zamieszkała we wsi Sarnie, poczta Podwilk na Orawie. Rodzice Jan i Józefa Siarkowie proszą o podanie wiadomości.

Najsrodzeczniejsze pozdrowienia przesyłają nadobnym Nowotarżankom z frontu bolszewickiego Strzelcy Podhalańcy: Wardzała Jerzy, Łukaszczyk Fr., Bryniarski Stefan, Bryja W, Panczakiewicz St., Makarewicz Roman, Gruszecki E., Apostoł W.

Na pożyczkę polską podpisało Tow. Kasy nowe w Nowym Targu 1000 mk.

Składki. Hammerschlag Ignacy 50 mk. na Birse gimnazjalną.

Zo sądu nowotarżkiego. Sędzia Bolesław Gardulski został przeniesiony do departamentu sprawiedliwości w ministerstwie dla b. zaboru pruskiego w Poznaniu.

Wice aprowizacyjny, zwołany przez gminną radę gospodarczą, odbył się w Zakopanem dnia 19 sierpnia. Przewodniczył komisarz klimatyczny p. Błocki, referat o położeniu aprowizacyjnym; uzdrowiska wygłosił naczelnik gminy p. Kozłowski, wykazując, że wyżywienie tak stałych jak i przyjezdnych mieszkańców, obecnie głównie uchodźców, nie jest łatwem w najbliższych miesiącach. Po dyskusji uchwalono zwrócić się do Prezydium Rady Ministrów w sprawie przydziału dla Zakopanego zapasów żywności, pozostałych przy likwidacyi Komitetu Plebiscytowego. (Wniosek w sprawie przekazania zapasów żywności dla powiatu i Zakopanego, jest właściwie bezprzedmiotowy, gdyż przecie od szeregu miesięcy właśnie tą żywnością żywi się i powiat i Zakopane i nadal będzie się żywić.)

W sprawie uchodźców przebywających w uzdrowisku w liczbie około 1000 osób, postanowiono przydzielać te same racje żywności, jakie otrzymują stali mieszkańcy. — Rozdziałem ich i spisem potrzebujących pomocy, ma się zająć osobny komitet, złożony z uchodźców, komitet ten rozpoczął już urzędowanie. Zwrócono się nadto do rządu, w sprawie

udzielenia pomocy ofiarom wojny. Komitet spodziewa się również pomocy ze strony Amerykańskiego Czerwonego Krzyża. Uchwalono wreszcie zwrócić się w osobnych odezwach do przebywających w Zakopanem, z wezwaniem do zachowania umiarkowania i unikania szkodliwego zbytku w jedzeniu i picciu.

50 tysięcy marek na Pożyczkę państwową Odrodzenia długoterminową zgłosiła Składnica Kółek roln. w Nowym Targu a na Dar narodowy 5 tysięcy Mk.

O podział nowotarskiego powiatu. Naczelnik gminy Zakopanego, p. Koziowski, zwrócił się do rządu w sprawie podziału nowotarskiego powiatu na dwie odrębne jednostki administracyjne, motywując następująco ten postulat. Do Polski przyłączono obecnie 14 gmin orawskich i 13 spiskich. Dla wsi orawskich i spiskich utworzono przejściowo osobne kierownictwo z siedzibą w Nowym Targu, jednak ten stan nie może długo potrwać. Polsce przyznane części Orawy i Spisza będą przyłączone do powiatu nowotarskiego, który w ten sposób będzie liczył około 100 gmin. Ze względu na liczne trudności administracyjne, komunikacyjne itd., nie da się utrzymać takie ugrupowanie gmin dookoła Nowego Targu. Wskazany jest zatem podział powiatu na dwie części. Z tych jedna obejmowałaby gminy, mające podobne i wspólne warunki przyrodzone, więc położone u stóp Tatr, Gubałowski, Galicowej Grapy i Spiskiej Magóry. Są to: Zakopane, Kościeliska, Poronin, Bukowina, Murzasichle, Witów, Chochołów i parę mniejszych wsi, zaś na Spiszu Jurgów i t. d. Ośrodkiem tych gmin jest Zakopane, gdzie należałoby utworzyć osobne starostwo klimatyczne, zastosować osobne ustawy ochronne i budowlane, uwzględniając wszystkie potrzeby zdrowotne i turystyczne. Linia kolejowa z Suchej Góry przez Chochołów, Witów, Zakopane, Poronin i Jurgów powinna łączyć wymienione wsi w jedną całość i mieć połączenie z linią ze strony czesko-słowackiej. Podobny postulat wypowiedziała już zeszłoroczna ankieta w sprawie rozwoju Zakopanego, zwołana przez Ministerstwo robót publicznych. Oświadczone się na niej za utworzeniem osobnej jednostki administracyjnej, z siedzibą w Zakopanem, do której należałyby okoliczne wsi, nadające się na letniska i miejsca turystyczne.

Rozpoczęcie roku szkolnego we wszelkich szkołach publicznych na obszarze Małopolski nastąpi 15-go września.

Na polską flotę handlową. Rada powiatowa podaje: W związku z uroczystością „Zaślubin Podhala” z morzem polskiem, została zainicjowana przez Wydział powiatowy składka na budowę polskich okrętów handlowych, która przyniosła ogółem 17.126 62 Mk, na którą złożyły się datki, a to: instytucji i stowarzyszeń: Stow. kupców „Gwiazda” w Zakopanem 2460 Mk, Stow. kupców gospod.-szynk. w Nowym Targu 2317 Mk, Gimnazjum w Zakopanem 1540 Mk, Tow. roln. okręgowe w Nowym Targu 350 Mk, Gmina

izraelska w Nowym Targu 700 Mk, „Bazar Podhalański” 50 Mk, Zebranie w czasie zaślubin 2188 18 Mk, reszta przypada na gminy tutejszego powiatu prócz gmin: Biała Woda, Bukowina, Chochołów, Czarna Woda, Grywałd, Hałuszowa, Huba, Jaworki, Knurów, Kościeliska, Krauszów, Krościenko, Krośnica, Lasek, Murzasichle, Podczerwone, Pyzówka, Rokiciny, Sremowce wyżne, Szczawnica wyżna, Szlachtowa, Witów, Zakopane, Załuczne, Zaskale, które mimo upomnień i przedstawień sprawę powyższą uważały za małoskłą i zająć się zbieraniem datków niechciały, nawet niektóre nie raczyły odpowiedzieć. *J. Uznoński.*

Z Poronina. Gminny Komitet Obrony Państwa urządził po domach zbiórke na potrzeby Armii Ochotniczej. Zebrano 4665 mk, które przesłano Powiatowemu Komitetowi. — Ofiarodawcy: Orawiec Jskób 200 mk, Gąsienica Jozef 200 mk, Ustupski Fr. Fabian 120 mk, po 100 mk: Apteka Hrabara, Serafnowa Józefa, Jeżewska F., Kupiec Piotr, Budz Stanisław, Kübler Stanisław, Orawiec Jan wójt, ks. Fr. Nycz proboszcz, Parnasowa, prof. Twardowski, Mardula Stanisław, Maciotowska naucz., Eckhardt Zofia naucz., Nowakowski 80 mk, Błachut Marya 60 mk, — po 50 mk: Papież Józef, Machowa Genowefa, Koźminski, ks. Duszyk wikary, Szenkerowa, Malacina Jan, Potak Jan, Gawlikowska, Gut Franciszek, — po 40 mk: Gotlib, Pradziad Stanisław, — Czernik Józef 35 mk, — po 30 mk: Zajasowa, Saguła Jan, Z. Flus, Łukaszczyk Jan, Chowaniec Maryanna, — Majerczyk Józef 27 mk, po 25 mk: prof. Chowaniec Fr., Prorokowie, Gut Alojzy, Chowaniec Agnieszka, Olszowska, Elżbięciak Helena, — po 20 mk: Gut Franciszek, Stoszkiewicz, B. P., Olas Franciszka, nieczytelne, Herczak Marya, Isakowiczowa, Ustupski Fr., Koszyczek, Konopowski, Duński Stanisław, Romańska, Ritterman, Ustupski Józef, Pradziad Stanisław, Łukaszczyk Antonina, Chowaniec St., Stopka. Czajkor Józef, Majerczyk Józef, Radkiewicz, Gut Wiktorya, Kawecka Małgorzata, Dębicki Paweł, Konar, Gut Ludwina, Teodorczukówna, Orellowa, Stoch Wiktorya, Lisowski, Rittermanowa, Mardula Paweł, Galica St, Skupień Anna, Chowaniec Fr., Chowaniec Małgorzata, Majerczyk Wiktorya, Łukaszczyk Wojciech, Stoch Józef, Dzierżęga Jan, Grzegorzewicz, Orawiec Jan, Petraniuk. Dorula Stanisław, Dorula Wojciech, Kałuża Aniela, Maciotowscy, Świder Wojciech, Łaskówna, Majerczyk Michał, Papież Małgorzata, Dzierżęga Franciszek, Limberger, nieczytelne, N. N., Dorula Eranęszek, Zaremba Józef, Łukasik Anna, Jurkowski Józef, — po 15 mk: Dorula Jan, Borzejko Maryan, Kulpńska Marya, Wankał, nieczytelne, Chowaniec Jan, Chowaniec Bronisława. (Dokończenie spisu ofiarodawców w następnym numerze).

Zguba. Dnia 1 kwietnia 1920 znaleziono w Krakowie u zbiegu ulic Długiej i Szlak — czarną rozdartą papierową walizę z złotem okuciem, a w niej w skrytce pod podszewką koło zamku kwotę 650 do-

larów kanadyjskich w banknotach. Do odobrania w magistracie krakowskim.

Walne Zgromadzenia Tow. Muzeum im. Chałubińskiego odbyło się w Zakopanem 15 sierpnia. Głównym przedmiotem obrad było wykończenie uowego murwanego budynku, mimo licznych pieniężnych trudności i otwarcie zbiorów dla publiczności. O ile nie zajdą nieprzewidziane trudności, zbiory będą we wrześniu udostępnione zwiedzającym. Tak wykończenie gmachu, jak i ustawienie zbiorów będzie w wielu wypadkach tymczasowe; dopiero w miarę funduszków zaopatrzy się budynek w wodociągi, oświetlenie elektryczne i t. d.; nadto w łączności z Tow. „Sztuka Podhalańska” ogłosi się konkurs w sprawie ozdobienia części wnętrza. Najważniejszą zaś sprawą najbliższych lat musi być uzupełnienie zbiorów, naukowe ich uporządkowanie, oraz zapewnienie im należytego przechowania w szafach i gablotach. Łączy się z tem sprawa stałego kierownictwa i wydatnej pomocy tak rządu, jak i społeczeństwa. — Nowy zarząd stanowią pp.: Brzega, Brzozowski, Prans, Stecki, Zborowski, zaś Radę Nadzorczą pp.: dr. Dłuski, Niezabitowski, poseł Roj, p. Szyborski i p. marszałek Uznański.

Walne Zgromadzenie mianowało członkiem honorowym Towarzystwa dra Bednarskiego Jana z Nowego Targu, w uznaniu jego długoletniej działalności, w kierunku odzyskania kresów tatrzańskich dla Polski.

Emigracja do Ameryki. Urząd emigracyjny przestrzega wszystkich, pragnących wyjechać do Ameryki aby z powodu obecnego położenia nie przyjeżdżali do Warszawy celem załatwienia niezbędnych formalności, gdyż otrzymanie wizy amerykańskiej jest obecnie niemożliwą rzeczą. Gdy tylko otrzymanie jej będzie możliwe, poda to urząd emigracyjny do wiadomości. Przestrzega się również przed przybywaniem do Gdańska bez papierów w porządku, gdyż w przeciwnym razie nie otrzyma się wstępu na terytorjum wolnego miasta Gdańska. Gazety podają, że obecnie do Ameryki wybiera się około 250 tysięcy osób z Polski, z czego 90 procent stanowią Żydzi. Wobec wielkich trudności transportowych przewiezienie tej liczby potrwa 2 do 3 lata.

Na obronę kraju zarząd szkoły w Szaflarach 200 Mk w asygnatach pożyczki polskiej.

O skrzynkę na listy na dworcu kolejowym w Nowym Targu upominają się liczni mieszkańcy ulic, położonych w pobliżu kolei. Ostatnia skrzynka na tej linii znajduje się na rynku, cała zaś ul. Ludźmierska i jej przecznice, okolica dworca, wreszcie wojskowe baraki za dworcem muszą aż na rynek wędrować dla wrzucenia listu czy kartki. Niewątpliwie urząd pocztowy w Nowym Targu poprze te słuszne żądania i wydobędzie od władz kredyt na nową skrzynkę listową.

O aprowizacyę powiatu. Mamy tego roku i znośne lato, jak to na podstawie staroświeckich przepowiedni

zapowiadałem ubiegłej zimy, i ładne urodzaje. A jednak nasi gazdowie są zaniepokojeni o należyte wyżywienie powiatu, swoich rodzin, gdyż tego roku namnożyło się nadzwyczaj dużo szkodliwych „spólników” Wrony, kawki, gawrony, myszy, czarne ropuchy napastują ustawicznie skoszone zboże i ziemniaki. — Wobec położenia na froncie przybywają już uchodźcy, a wrazie dalszych niepowodzeń liczba ich znacznie się powiększy. Otóż byłoby bardzo wskazane, aby władze zawczasu postarały się o zaopatrzenie powiatu w zapasy żywności, lub zapewniły mu stałe przydziały. Strzeżonego Pan Bóg strzeże, więc niedobrze odkładać tę sprawę w niepewną przyszłość *J. Rutkowski.*

Dookoła wojny. Jeden z komunikatów sztabu generalnego z ostatnich dni wspomina o dzielnym kapralu Danieluku z 11 pułku piechoty, który nie czekając na nadejście swej kompanii z ośmioma żołnierzami zaatakował linie nieprzyjacielskie i zabrał 20 tu rosyjskich żołnierzy do niewoli. Wymienienie dzielnego żołnierza w komunikacie wśród nazwisk wysokich oficerów i generałów, jest nagrodą za bohaterstwo. Inny komunikat poświęca wspomnienie bohaterskiemu kapelanowi z 8 mej dywizji ks. Ignacemu Skorupce, który zginął podczas szturm pod Warszawą, idąc na czele żołnierzy w stule i z krzyżem w ręku. W walkach pod Łomżą, pod Płockiem brali nietylko udział żołnierze regularnej armii i ochotnicy, ale i cywilna ludność, mieszkańcy tych miast, nawet kobiety i dzieci. Powtórzyło się znowu to samo, co w ubiegłym roku pod Lwowem, gdzie cywilni bronili miasta, obleżonego ze wszystkich stron. Z Królestwa donoszą, że przeciw bolszewikom wystąpili chłopci, polując po lasach i drogach na rozbitków armii bolszewickiej. W ten sposób odstrasza chłop polski najeżdżęc od napadu i mści się za rabunki. Bo bolszewicy, którzy rzekomo nieśli chłopu polskiemu obietnicę jakiejś niebywalej i niesłychanej równości i wolności, przedewszystkiem zrabowali chłopskie gospodarstwa, zabierając konie, zboże, siano, bieliznę i ubrania. Zwłaszcza za bielizną i ubraniami robili poszukiwania. Było w Królestwie wielu takich chłopów, którzy złotych gór oczekiwali od bolszewików, tymczasem wyszli po ich krótkich rządach na żebraków. Nic dziwnego, że teraz chłop płonie chęcią zemsty na rabusiach. Bywały i takie wypadki, że pierwsze patrole rosyjskie dla zjednania sobie ludności płaciły bardzo wysokie ceny za zboże. I kiedy niemądry chłopci myśleli, że już nadszedł ten obiecany raj bolszewicki, zjawiły się inne oddziały rosyjskich wojsk, odbierały nietylko te pieniądze, ale pod grozą rozstrzelania rekwirowały żywność, polecając jak najspieszniejsze mielenie zboża w młynach. Ciekawa rzecz, czy ci bolszewicy dobrodzieje polskiego chłopca zwrócą kiedykolwiek straty, które są bardzo wielkie. Dość powiedzieć, że rząd polski zaraz po odbiciu bolszewikom polskich wsi, musiał czemprędzej posyłać żywność dla ratowania ludu przed

przed głodem. Pokazuje się, że bolszewickie rządy ładnie wyglądają, ale z daleka i na papierze, w rzeczywistości polegają na rabunku nawet biedaków. Pułki podhalańskie wspomina znowu jeden z komunikatów. Odznaczyły się one razem z oddziałami pomorskimi, zdobywając Łuków. Jak wiadomo, zagrożono dezterterom karą śmierci za opuszczanie szeregów i niestawianie się do wojska. Z początku lekceważyli sobie tę groźbę dezterterzy, nie wierząc w wykonywanie takich kar. Tymczasem rząd nie żartuje, wychodząc ze słusznego założenia, że w Polsce musi być porządek i posłuch dla rozkazów. Rozstrzelano już sporo dezterterów. W Krakowie w tych dniach rozstrzelano kaprała Hofmanna Jana, który ukrywał się w cywilnym ubraniu, szeregowca Chaima Melzera z Chrzanowa, który chciał uciec za granicę na podstawie fałszywych legitymacji, wreszcie Izaaka Tellermana z powiatu brzeskiego, który uciekł z wojska i usiłował umknąć do Niemiec. Ludność sama powinna dbać o to, aby dezterterzy zgłaszali się do wojska, gdyż przez braki we wojsku, rząd musi powoływać starsze roczniki. Dwukrotnie już podały komunikaty z pola bitew, że do bolszewików przyłączyli się uzbrojeni żydzi, z miejscowości zajętych przez Rosyan i walczyli przeciw polskiemu wojsku.

Z gimnazjum w Nowym Targu. Z powodu przesunięcia początku roku szkolnego na 15 września egzamina poprawcze i uzupełniające odbędą się dnia 13 września, egzamina wstępne do klas I - VIII. odbędą się 14 września 1920 r. Początek o godz. 8 rano i o 3 po południu.

Z Cichego. Po 10 Mk. z morgi złożyli Józef Knapczyk Duch 100 mk, Jan Szwańnos 50 mk

Kontrola dokumentów. Ministerstwo spraw wewnętrznych zarządziło kontrolę dokumentów osobistych osób jeżdżących kolejami, którą ma przeprowadzać policja państwowa. Wobec tego każdy podróżny ma posiadać dokument opatrzony fotografią stwierdzającą tożsamość jego osoby. Podróżujący bez takich dokumentów będą wykluczeni od jazdy kolejami.

Zdaje się, że w ministerstwie spraw wewnętrznych jeszcze nie oduczono się austriackich sposobów utrudniania życia ludności.

Czeskie zakusy. Władze czeskie nie chcą widocznie pogodzić się z wyrokiem koalicji, oddającym Polsce parę wsi orawskich, gdyż powołują obywateli tych wsi do swego wojska. Telegramy z Bratysławy z wezwaniem do szeregów armji czeskiej otrzymali w Podwilku Karol Niedzielak w dniu 20 i 21 sierpnia a w Lipnicy Wielkiej Andrzej Białoń w dniu 20 sierpnia. Niedzielaka zeszłego roku gwałtem wywieźli Czesi bezprawnie do wojska. Oczywiście żaden z wezwanych nie myśli jako polski już obywatel zgłosić się do czeskiej armji.

Czesi przesuwają granicę. Donoszą nam, że Czesi samowolnie przesunęli graniczne znaki, wytknięte przez komisję graniczną, i w ten sposób chcą zabrać całą Babią Górę.

De Kółek rolniczych! Przypomina się po raz ostatni obowiązek uiszczenia przez Zarządy Kółek pożyczki odroczenia a nadto złożenia jednorazowego datku narodowego. Ponadto wzywa się Zarządy Kółek do dopłacenia $\frac{1}{3}$ wkładek od nowo wpisanych członków Kółka na rzecz Zarządu głównego w Krakowie i Zarządu powiatowego w Nowym Targu. (Biuro w Spółce „Podhale”) Stosownie do ilości członków Kółka i spełnienia swych obowiązków zależeć będą nowe przydziały towarów zastrzeżonych wyłącznie dla członków Kółek roln.

Zarząd okręgowego Tow. rolniczego.

Oplaka nad rodzinami polaków. żołnierzy. 1) Ustawa z dnia 15 lipca 1920 r. Nr 62 Dz. u. Rz. p. zajmuje się zabezpieczeniem bytu rodzinom osób pełniących ochotniczą lub obowiązkową służbę wojskową. Opiekę nad rodzinami tych żołnierzy sprawują, obok państwa, gminy. Na mocy tej ustawy mają wójtowie prawo i obowiązek udzielać małorolnym rodzinom żołnierzy pomocy przy zbiorach plonów przy uprawie roli i przy wszelkich pracach, związanych z zabezpieczeniem bytu tych rodzin. W tym celu są uprawnieni wójtowie na podstawie tej ustawy nakładać na wszystkich mieszkańców gminy obowiązek świadczeń osobistych na rzecz rodzin żołnierskich. Naczelnik gminy ma pod przymusem dostarczyć rodzinie małorolnego żołnierza robotnika do zbiorów, do uprawy roli, do posycia strzechy i t. p. Oporni, nie słuchający wezwania wójta, będą karani aresztem do 6 miesięcy lub grzywną do 100 tysięcy marek. Również tejsamej karze ulegnie wójt który zaniedba na wezwanie małorolnej rodziny żołnierza, wydać odpowiedniego zarządzenia.

2) Rozporządzenie Rady obrony państwa z dnia 20 lipca 1920 r. Nr. 64 Dz. u. Rz. p. przyznaje doraźne zapomogi dla rodzin ochotników. Dotyczy tylko rodzin ochotników i to tylko tych ochotników, którzy w myśl wezwania Rady obrony Państwa zgłosili się jako ochotnicy do służby czynnej w wojsku polskim po dniu 6 lipca b. r.

Rodziny tych ochotników, o ile udowodnią, że je ochotnik utrzymywał i że przez jego wstąpienie utracili niezbędną do ich utrzymania pomoc z jego strony, otrzymują oprócz zasiłku jednorazową zapomogę, a mianowicie żona razem z dziećmi otrzyma jednorazowo łącznie 1000 marek, a w braku żony i dzieci otrzymają rodzice, oraz nieletnie rodzeństwo także jednorazowo łącznie 300 marek. Zapomogę tę wypłaci komisya gospodarcza tego batalionu zapasowego, względnie ta powiatowa komenda uzupełnień, do której ochotnik zgłosi się do służby wojskowej.

Na obronę Polski. Rada gminna w Zakopanem uchwaliła przeznaczyć 25 procent wszystkich podatków zakopiańskich na rzecz Obrony Państwa.

Tytoń grecki do papierosów w paczkach po 100 gr. w cenie 70 Mk mogą otrzymywać do 15 września b. r. członkowie Składnicy Kółek roln. w Nowym Targu za okazaniem książeczki udziałowej (po 1 paczce!)

Na Czerwony Krzyż Franciszek Kral z Poręby Wielkiej 100 Mk.

Przeszło 250 tysięcy marek zebrano dotąd w Zakopanem na cele Obrony Państwa.

Za ten dział redakcyja nie bierze odpowiedzialności.

Ważne P. T. Rolnicy!

Z powodu trudności przewozowych oraz braku wagonów **najwyższy czas zamawiać obecnie**

pod zasiewy wiosenne i jesienne z braku innych nawozów, by takowe na czasie otrzymać

kainit — sole potasowe wysoko procentowe.

Gips nawozowy

bardzo skuteczny nawóz, nadający się pod wszystkie uprawy i do każdej gleby. — Dostarcza tylko całowagonowe posyłki każdego gatunku.

Materyały budowlane:

wapno, cement, gips murarski i sztukaterski dachówkę asbestową „Asbit“ i t. p. wszystko tylko w ładunkach całowagonowych.

Koniczynę czerwoną i tymotę inne nasiona częściowo z szybkością dostawą poleca firma

JAN BODUCH

Hurtowna sprzedaż oraz skład nasion i nawozów sztucz.

ZYWIEC, RYNEK 22.
obok kościoła farnego.

Dnia 3 września b. r., o godz. 10 tej przed południem odbędzie się

LICYTACYA

wywrotów i złomów (około 3000 m. kub.)

w kancelaryi Zarządu dóbr państwa Czarnodunajckiego w Witowie. Bliższe warunki licytacyjne można przeglądać w godzinach urzędowych w Zarządzie lasowym w Witowie.

FABRYKA I GŁÓWNY SKŁAD DLA SPISZA I ORAWY
„Pod Sosoą“ w Jabłoncu.

Dla Śląska Cieszyńskiego i Górnego: „Pharma“, Kraków, Długa 5

Poszukuje się osoby inteligentnej (do lat 50-ciu), któraby się zajęła dzieckiem dwuletnim. Wiadomość w Admin. „Gazety Podhalańskiej“.

KINO

„TATRY“ W NOWYM TARGU

2 przedstawienia 2

W niedzielę dnia 29 sierpnia 1920 r.

SENZACJA!!

SENZACJA!!

Cagliostro

:: sanzacyjny dramat w 4 aktach. ::

(2 akty). **MUNDANTKA** (2 akty).

Związek ekonomiczny Kółek rolniczych we Lwowie

Stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką.

obecnie: Kraków, ul. Wiślna 8 (dom własny)

dostarcza hurtownie:

I. Nasiona, nawozy sztuczne, maszyny rolnicze;	III. Artykuły spożywcze i domowego użytku, wszelkie towary galanteryjne;
II. Węgiel, koks, wapno, cement, materiały budowlane;	IV. Naftę i smary.

OBLIGACJE

VIII. austr. pożyczki wojennej

są do odebrania w Powiatowej Kasie
Oszczędności w Nowym Targu.

Subskrybujcie polską
Pożyczkę Państwową!

SPRZEDAJE i KUPUJE

przechodzone ubrania cywilne, uniformy pp. urzędników i oficerów, oraz skład maszyn do szycia ma
Józef Papier w Nowym Targu ul. Sobieskiego

SPÓŁKA HANDLOWA W ZAKOPANEM

TELEFON Nr. 3

Stow. zarejestr. z ogr. poręką.

TELEFON Nr. 3.

SKLEP CENTRALNY W DOMU „BAZAR POLSKI”. UL. KRUPOWKI

TRZY FILIE: ULICA KOŚCIELISKA, CHRAMCÓWKI I KRUPOWKI

ELEKTRYCZNA PALARNIA KAWY.

FABRYKA WODY SODOWEJ

POLECA

towary kolonialne, cukry i delikatesy — stare wina kuracacyjne, wódki i koniaki — konserwy
wszelkie artykuły spożywcze na wycieczki — galanteryę, rzeźby, mydła i perfumy. Największy
skład przyborów i ubrań do turystyki, ceny podług katalogów wiedeńskich. Kosze i przybory
do podróży. — Wielki wybór szkła, porcelany i naczyń kuchennych

HURTOWNE SKŁADY WIN.

GŁÓWNA REPREZENTACJA BROWARU W OKOCIMIE I TENCZYŃKU

5 —